

Konservatoryum Conservatorium

Araştırma Makalesi | Research Article

📄 Açık Erişim | Open Access

Piyano Yarışmalarının Kariyer Sürecine Etkileri

Effects of Piano Competitions on Career Process

Mustafa Emir Barutcu¹

¹ Afyon Kocatepe Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı Sahne Sanatları Bölümü, Afyonkarahisar, Türkiye

Öz

Müzisyenler, yıllar içerisinde aldıkları eğitim, elde ettikleri bilgi ve birikimler neticesinde kariyerlerine belirledikleri hedefler doğrultusunda yön vererek mesleklerini icra etmeye çalışmaktadırlar. Kariyerlerine müziğin farklı alanları (oda müziği sanatçısı, solist, korrepitör, orkestra sanatçısı ya da eğitmen) doğrultusunda yön veren müzisyenler, yöneldikleri alanlarla alakalı olarak mesleki gelişimlerine katkı sunacak çeşitli yollar izlemektedirler. Bu yollar arasında solistlik kariyerini seçen bir müzisyenin ulusal ve uluslararası yarışmalara katılması örnek olarak gösterilebilir. Yaşanılan sahne deneyimi, yarışma anına kadar olan hazırlık süreçleri, seçilen repertuarı en iyi şekilde yorumlama yolları ve en önemlisi bunların sonucunda elde edilen tecrübeler mesleki yeterlilikteki en önemli adım olarak görülmektedir. Yarışmaların performans olarak en üst seviyelere ulaşmayı teşvik etmesi iyi bir solist olmanın kapısını açabilmektedir. Bu da müzisyenin kariyerinde hedeflediği zirveye ulaşmasında önemli bir yoldur. Araştırmada kariyerleri boyunca birçok ulusal ve uluslararası piyano yarışmasına katılan 2 uzman piyanistin yaşadıkları deneyimler ve bu yarışmalar sonucunda elde ettikleri kazanımların kariyerlerine ne derecede etkili olduğunu öğrenmek için yüz yüze ve Zoom platformu üzerinden yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Araştırmanın, solistlik alanında ilerlemek isteyen piyanistlere örnek teşkil etmesi ve benzer konulara kaynak oluşturması bakımından önemli olduğu düşünülmektedir.

Abstract

Musicians try to practice their professions by directing their careers in line with the goals they have determined as a result of the education they have received, and the knowledge and experience they have gained over the years. Musicians who direct their careers in different areas of music (chamber musician, soloist, accompanist orchestra player or educator) follow various paths that will contribute to their professional development in relation to the fields they focus on. Among these paths, a musician who chose a soloist career participating in national and international competitions can be given as an example. Stage experience, preparation processes leading up to the competition, best ways interpretation the chosen repertoire at the highest level. Competitions encourage reaching the highest levels of performance, which can open the door to becoming a good soloist. This is an important way for a musician to reach the peak they are aiming for in their career. In this context, semi-structured interviews were conducted face-to-face and via the zoom platform to learn the experiences of expert pianists who participated in many national and international piano competitions throughout their careers and to what extent the gains they achieved as a result of the competitions were effective on their careers. It is thought that this research is important in terms of setting an example for pianists who want to advance in their solo career and creating a resource for similar subjects.

Anahtar Kelimeler Konservatuvar eğitimi • Piyano Eğitimi • Piyano Yarışmaları

Keywords Conservatory education • Piano Education • Piano Competitions

“ Atıf | Citation: Barutcu, M. E. (2025). Piyano yarışmalarının kariyer sürecine etkileri. *Konservatoryum–Conservatorium*, 12(1), 207–220. <https://doi.org/10.26650/CONS2025-1640308>

© This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

© 2025. Barutcu, M. E.

✉ Sorumlu Yazar | Corresponding author: Mustafa Emir Barutcu e.barutcu@hotmail.com

Extended Summary

As a result of an artistic journey that usually starts at an early age, a musician can turn to certain areas of music with his and her own preferences or the influence of an expert. Each musician's talent, perception and ability to perform are different, which greatly affects his or her field preferences at later ages. For example, in order to become a piano virtuoso, that is, a soloist, the talent factor and playing skills must be quite high. Likewise, even if an instrument instructor does not play as much as a soloist, he should be proactive and be proactive according to the student's capacity. The behavior, attitude and expectation levels of both fields are different. In this regard, it is very difficult to be both a soloist and an instructor, and the number of musicians who can do this is very small. However, no matter which field is preferred, the key to this job is discipline, and certain steps should be taken tried to increase proficiency and competence in line with the chosen field. Piano competitions, especially for soloists, can be set as examples to these steps. Enriching the repertoire, increasing stage experience, and interacting with people from different cultures and levels contribute to the professional enrichment of a soloist. The work done while preparing for a competition and making an effort to interpret the repertoire in the best way are challenging and at the same time, a professional achievement for a soloist. By the way, the idea that only being a soloist is supported by competitions is also wrong. In some competitions, it is also possible to encounter musicians have never had the experience before, who are known only through concerts, and are known only through concerts, and who have reached the highest levels in instrument interpretation. Many musicians who have the chance to find a good teacher take their soloist careers to important levels with the guiding attitude of their teacher. In order to determine what competitions mean in terms of professional gain, semi-structured interviews were conducted with two important experts who entered many piano competitions throughout their careers.

Method: The research is descriptive research based on qualitative research method and phenomenology. The population of the research consists of piano competitions, and the sample consists of expert pianists who have participated in piano competitions many times.

Results: The findings section includes details of the interviews conducted with two different experts. To mention a few of the remarks that can be considered important; when asked what the most important step of their career journey was, expert I stated the 2012 Saygun competition, and expert II stated the competition in Poland. To another question regarding any gains from the competition you entered, both experts stated that their repertoire had become richer and the works they had studied had matured musically. Which expert? said that the people he met at the competitions he entered gave him new ideas in terms of playing. Only II. In the question directed to the expert, he stated that, regarding the effects of competitions on a pianist's career journey, he can have the opportunity to meet people who grew up in different cultures, and this is reflected in his music. In response to a question about the difficulties encountered while preparing for the competitions, Expert I said that the process was already stressful and that it was difficult for him to find the time, instrument and working environment while preparing. Expert II stated that he had difficulties in determining the repertoire and had difficulties in time management, especially when learning new pieces. Another question that may be important in the interviews is whether there has been any change in their lives after the competition. Expert I stated that the awards he won from the competitions provided him with a label and increased his ability to give concerts in many places. Expert II said that practicing hours and self-confidence increased. As a result of the data obtained from the questions included in the findings, the following results emerged.

Conclusion: It has been revealed that competitions have an important place in career building, in which professional gains are achieved, repertoires are enriched during the preparation processes, and even the current pieces musicians work on mature as they play. It has also been revealed that participating in many competitions throughout their careers has also provided musicians with academic gains. In light of the information obtained, the gains made during the preparation process for the competition become more important than the number of competitions entered. Finally, the most basic conclusion learned from experts and research is that just entering a competition is not enough to achieve what?

Piyano Yarışmalarının Kariyer Sürecine Etkileri

Konservatuvarlarda eğitim gören müzisyenlerin çoğu, aldıkları eğitim sonucunda belirli seviyelere ulaşarak kariyerlerine yön vermektedir. Eğitimleri boyunca varmak istedikleri hedefler doğrultusunda alanlarında yetkinlik kazanmaya gayret göstererek belirledikleri yolda ilerlemeye çalışmaktadırlar. Bu müzisyenlerin birçoğu hedefine ulaşsa da bir diğer kısmı çeşitli sebeplerden ötürü mesleklerini bırakmakta ya da farklı alanlara yönelmektedir. Kimi zaman kişinin yeteneği, ilgi alanları ve karakteri bu gibi konularda oldukça etkilidir. Örneğin, konser piyanistliği yapmak için yetenek faktörü çok önemlidir ve çalım becerisinin bir hayli yüksek olması beklenmektedir. Bu tür yetkinliğe sahip olmayanlar solistlik kariyerini tercih etmek yerine müziğin farklı dallarına (eğitimci, korrepitör, oda müziği sanatçısı gibi) yönelebilmektedir. Ya da bu alan için yeterli olsalar dahi konser piyanistliğini seçmeyebilmektedir. Fakat hangi alan seçilirse seçilsin kişi kariyerinde ilerlemek istiyorsa kendini geliştirmeli ve yenilemelidir. Bu duruma örnek teşkil etmesi bakımından Mithat Fenmen'den bahsetmek mümkündür. Konser piyanistliği konusunda istekli olduğu bilinen Fenmen'in kendini geliştirmek adına liseyi bitirdikten sonra Paris'e giderek Alfred Cortot ve Robert Casadesus gibi önemli piyanistlerle çalışma fırsatı bularak solistlik kariyerinde önemli adımlar attığı bilinmektedir (Otten, 2010, s. 30). Kariyer, kişinin çalışma hayatında yer aldığı süre boyunca kendisini sürekli geliştirmesi, yeni vasıf ve becerileri elde etme süreci olarak tanımlanmaktadır. Kariyer seçimi, psikolojik, sosyolojik ve çevresel faktörlerden etkilenebilmektedir. Kişinin yeteneği, ilgileri, kişisel özellikleri, değerleri, sosyo-ekonomik yapısı ve cinsiyet gibi durumları kariyer planlamasında önemli bir rol üstlenmektedir (Gümü, 2021, s. 5).

Kariyer planlaması açısından solistlik alanında ilerlemek isteyen müzisyenlerin, mesleki olarak yetkin olmaları için her olasılığı değerlendirmeleri ve doğru planlama yapmaları önemlidir. Bu planlar arasında önemli virtüöz müzisyenlerin yürüttükleri ustalık sınıfı çalışmalarını, ulusal veya uluslararası olarak gerçekleştirilen yarışmaları ve sahne performanslarını (bireysel konser) saymak mümkündür. Bu gibi etkinlikler, müzisyenin kendini geliştirmesi ve tanınırlık kazanmasında önemli rol oynayabilir. Bahsedilen duruma ilişkin olarak ülkemizin en önemli sanatçılarından biri olan Fazıl Say'ı örnek göstermek mümkündür. Profesyonel müzik yaşantısında dünyanın farklı yerlerinde sayısız konserler vermesi dışında, katıldığı yarışmalarda aldığı ödüllerle adından söz ettirmesi onun dünyanın en önemli klasik müzik sanatçıları arasında yerini almasını sağlamıştır. Özellikle yarışma organizasyonları müzisyenlere birçok fırsatlar sunmaktadır. Bu fırsatlar arasında, önemli menajerler ile tanışmak sayılabilir. Fazıl Say kendi anılarını yazdığı "Uçak Notları" kitabında, Avrupa Birliği'nin 1991 yılında düzenlendiği yarışmada jüri özel ödülü alması ve 1992'de Köln'de düzenlenen "Tomasini" yarışmasında ilk elemelerde elenmesi sebebi ile piyano yarışmalarına karşı pek bir inancının kalmadığını ve jüri üyelerinin sağlıklı değerlendirmeler yapmadığını düşündüğünden dolayı yarışmalara bir daha katılmama kararı aldığını belirtmiştir. Ancak Berlin Müzik Akademisi Müdürü (merhume) Annerose Schmidt'in ısrarı ile Avrupa'da ilk kez düzenlenen ve Leipzig'de Avrupa elemelerinin yapıldığı "Young Concert Artists" yarışmasına katılmasını Avrupa birincilik ödülünü alması ve büyük finalin gerçekleştiği New York'ta gerçekleşen büyük finalde tüm adayları geride bırakarak büyük ödülün sahibi olmasını kariyerindeki en önemli olay olarak görmektedir (Say, 1999, ss. 11-12). Fazıl Say dışında başka bir örnek olarak adını sıklıkla duyduğumuz genç piyanistimiz Can Çakmur'dan da bahsetmek mümkündür. Çakmur, katıldığı 2012 XXII. Uluslararası Roma Piyano yarışması, 2017 İskoçya Uluslararası Piyano yarışması ve 2018 10. Hamamatsu Uluslararası piyano yarışmasından elde ettiği birinciliklerle dünya sahnesinde yerini alarak ülkemizi temsil etmektedir (İksv Can Çakmur, erişim: 06.04.2025). Saydığımız bu iki önemli piyanistin kariyerlerindeki en önemli sıçramanın yarışmalar aracılığı ile olması bu tür organizasyonların ne denli önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Dünyanın hemen hemen her yerinde bu organizasyonların kendine özgü belirli seviyelerde

düzenlendiğini söylemek mümkündür. Örneğin, dünyanın en büyük yarışmaları olarak kabul edilen Chopin, Çaykovski veya Arthur Rubinstein gibi Uluslararası Piyano Yarışmaları piyanistlerin önünü açtığı kadar tanınmalarında da önemli rol oynamaktadır. Ancak genellikle ismi duyulmamış küçük ölçekli yarışmalarda böyle bir durum söz konusu olmayabilmektedir. Bu tip yarışmaların getirisi sadece sahne deneyimidir ve ismi geçen büyük yarışmalara hazırlayıcı nitelik taşımasıdır. Dolayısıyla, daha önce yarışma deneyimi yaşamamış bir müzisyenin başlangıç olarak bu tarz küçük yarışmalara katılması akıllıca bir yaklaşım olabilir. En başta, bir yarışmada istenilen sonuç elde edilmediğinde kişinin hüsrana uğraması psikolojik olarak olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir. Aslında yarışmaların bir müzisyenin kariyerinde önemli bir noktada dursa da sanatsal açıdan ne gibi kazanımlar sağladığı düşündürücüdür. Uzman I'ın de dediği gibi “Yarışmalar aslında sanatsal değer açısından çok tartışılan bir şey” söylemidir. Sonuçta yarışmalarda en mükemmel yorumcu aranmakta ve jürilerin tercihi ön planda tutulmaktadır. Ayrıca yarışma için seçilen program da jüriyi etkilemede önemli bir etkidir. Bu durumla alakalı olarak Lisa McCormick, “Performing Civility: International Competitions in Classical Music” isimli makalesinde, yarışmalara katılan müzisyenlerle yapmış olduğu görüşme çerçevesinde bir yarışmacının birçok piyanistin eleme aşamasında piyano repertuarının yazılmış en zor eseri olarak görülen Balakirev’in “Islamey” isimli eserinin çok çalındığını ve bu eserle piyanistlerin kendilerini fazlasıyla gösterme çabası içine girdiklerini dile getirmiştir (2015, s. 24). Bu düşünce neticesinde şu ifade edilebilir ki, yarışma programı içerisine dahil edilen gösterişli eserler aslında kendine güvenen ve teknik yeterliliği yüksek olan piyanistler için bir gösteri aracıdır.

Solistlik kariyeri açısından yarışmaların bir hayli önemli olduğu açıktır. Ancak dünyada yarışmalara katılmadan sadece konserler aracılığıyla tanınmış müzisyenler de vardır. Rus asıllı piyanist Evgeny Kissin bu müzisyenlere örnek teşkil etmektedir. Çok küçük yaşta başladığı piyanistlik yaşamında ilk konserini 10 yaşında W. A. Mozart’ın K. 466 re minör piyano konçertosu ile vermiş, henüz on iki yaşındayken Moskova Devlet Filarmoni Orkestrası ile F. Chopin’in 1. ve 2. piyano konçertosunu seslendirerek büyük ilgi çekmiştir. Hatta bu konserin kayda alınarak bir yıl sonra albüm olarak yayınlandığı da bilinmektedir. Birbirini takip eden yıllarda başarısını daha da pekiştiren Kissin, tüm dünyada tanınmaya başlamış ve verdiği sayısız konserlerden ödüller almıştır (Kissin Biyografisi, erişim: 01.04.2023). Günümüzde hala büyük bir ilgi ile dinlenen bu dâhi yorumcunun kariyeri birçok müzisyenin arzuladığı bir noktaya erişmiştir ve kendisi bunu sadece verdiği konserlerle başarabilmiştir. Kissin’in durumunda yetenek elbette çok önemli bir faktördür ama alanında tecrübeli, zorlukları aşmada yol gösterici tutum sergileyen bir eğitmen ile çalışmak ve kaliteli bir okulda okumak da kişiye sağlam temel kazandırmaktadır. Dünyada çok önemli müzik okulları ve konservatuvarların varlığı bilinse de Türkiye’de de çok önemli müzisyenler yetiştirmiş çok iyi okullardan bahsetmek mümkündür. Özellikle Hacettepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı, İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Devlet Konservatuvarı, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Devlet Konservatuvarı ve İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı gibi köklü kurumların yanı sıra günümüzde onların geleneklerini devam ettiren belli başlı kurumların varlığından da söz edilebilir. Bu gibi kurumlarda yetişmiş ve dünya sahnesinde kendine yer edinmiş Muhiddin Dürrüoğlu-Demiriz, Özgür Aydın, Emre Elivar, Emre Şen, Gökhan Aybulus, Cem Esen, Can Çakmur, Can Saraç ve daha niceleri gibi müzisyenlerimiz sayesinde ülkemiz yurt dışında da temsil edilmektedir.

Konservatuvar Eğitimi

Konservatuvarlar, sanat eğitim kurumları arasında önemli bir yere sahiptir. Müzik, tiyatro, bale ve sahne sanatları gibi sanatın belirli alanlarını kapsayan eğitim yapısı ile geleceğin sanatçı adaylarını yetiştirmektedir. Genel tanımı içerisinde konservatuvarların sanatçı yetiştiren bir kurum olduğu belirtilse de bu kurumdan mezun olan birçok kişinin eğitimci olarak yollarına devam ettiği ve alanları doğrultusunda akademik anlamda yetkinlik kazanmaya çalıştıkları da görülmektedir. Bu kişilerin yanı sıra, belirli bir müzik

kurumuna bağlı olmadan mesleklerini icra eden insanların sayısı da azımsanmayacak kadar fazladır. Ancak hangi kulvarda ilerlenirse ilerlensin mesleki anlamda icracılığın ve eğitmenliğin vermiş olduğu sorumluluk büyüktür. Bu sorumluluk içerisinde mesleki gelişimlerine katkı sunmak adına kariyer planlaması yapan müzisyenler seçtikleri alanlardaki gelişimlerini sürdürmek için önemli adımlar atmalıdır.

Ülkemizdeki konservatuvarların sayısı 48'i aktif, 5'i pasif olmak üzere toplamda 53 tanedir (Yıldız, 2022, s. 7). Günümüzde birçok farklı isim ve yapılanmayla oluşan bu eğitim kurumlarının bazıları ilkokul sonrası öğrenci kabul etmekte, bir kısmı da lise sonrası lisans programı uygulamaktadır. İlkokul sonrası eğitim veren konservatuvarlarda 4 yıl ortaokul, 4 yıl lise ve sonrasında 4 yıl lisans olmak üzere toplamda 12 yıllık bir zorunlu eğitim sistemi yer almaktadır (Taş ve Görsev, 2018, s. 239). Konservatuvarların, eğitim, icra, besteleme ve araştırma boyutunda müziği meslek olarak seçen bireylere istihdam olanağı vermesi dışında, sosyal, kültürel, ekonomik ve toplumsal alanda birçok işlevi mevcuttur ve toplumun kültürel değişim ve gelişimine katkılar sunmaktadır (Yürük, 2018, s. 91). Bir şehirde bir konservatuvarın varlığı o şehir toplumunun farklı müzik ve sanat kültürünün gelişmesine vesile olduğu kadar senfoni orkestralarının, opera ve balelerin ve tiyatro topluluklarının kurulmasına da ön ayak olmaktadır. Örneğin, Eskişehir'de her yıl düzenlenen Opera-Bale günleri gibi sanatsal etkinlikler şehrin sanat kültürünün gelişmesine yardımcı olduğu kadar, şehrin tanınmasına, adından söz edilmesine ve ekonomisine katkılar sağlamaktadır. Türkiye'deki Devlet Üniversitelerinin ve Vakıf Üniversitelerin bünyesinde birçok konservatuvar bulunmaktadır ve içerisinde Batı Müziği ve Türk Müziği olarak iki farklı alanda eğitim öğretim verilmektedir.

Piyano Eğitimi

Çok sesli müziğin en gelişmiş temel çalgısı kabul edilen piyano, ciddi ve sistemli ön hazırlık çalışmaları gerektiren bir çalgıdır. Piyano çalmak, beden ve zihnen yapılan bir harekettir ve belirli refleksler ve el becerileri gerektirir. Bu bağlamda, çalınması zor bir çalgıdır. Konservatuvar eğitimi içinde yerini alan piyano eğitimi içerisinde öğretmenin öğrencisine bu çalgı için sabır, disiplin ve beceri kazandırması çok önemlidir. Şayet bu kazandırılmazsa ilerleyen süreçlerde öğrencide fiziksel ve ruhsal sorunlarla karşılaşılması olasıdır (Gedikli-Yılmazçetin, 2017, s. 50). Piyano eğitiminde çalmayı öğrenme durumu dışında, yorumlama, yaratıcılık ve müzikal kişiliğinin oturtulması gibi ilkeler de mevcuttur (Ercan, 2008, s. 8). Bahsedilen tüm bu temel ilke ve amaçlarla birlikte öğretmen, öğrencisine piyano sanatını öğretirken onun karakterini ve psikolojisini de göz önünde bulundurmalıdır. Öğrencinin yaşına göre gelişiminin nasıl olduğu, hangi hızda ilerlediği, vücut yapısı ve müzikalitesi bakımından yaşından ileri olup olmadığı önemli faktörlerdir. Bu faktörler hakkında bilgi sahibi olunmaması, kimi durumlarda öğrenciden haddinden fazla beklentiye girilmesine ya da öğrencinin ilerlemesinin engellenerek onun müzik sevgisinin, ilgisinin ve gelişiminin sekteye uğramasına sebep verebilir. Şayet bu bilinmezse, öğrenciden haddinden fazla şeyler beklenebilir ya da ilerlemesi engellenerek müzik sevgisi, ilgisi ve gelişimi sekteye uğrayabilir (Pamir, 1983, s. 50). Bu bakımdan eğitim boyunca öğretmenin rolü çok önemlidir fakat öğrencinin de piyano eğitimi boyunca mesleki olarak varmak istediği noktalara erişmesi için çok çalışması ve disiplininden taviz vermemesi gerekir. Bu davranış onun ileride hangi hedeflere (solist, öğretmen, korrepetitör) varabileceği konusunda önemli bir anahtar olacaktır.

Piyano Yarışmaları

Her yıl dünyanın çeşitli yerlerinde piyano yarışmaları düzenlenmektedir. Bunların arasında çok köklü ve büyük organizasyonlar tarafından düzenlenen önemli yarışmalar belirli zaman aralıklarıyla gerçekleşmektedir. Örnek vermek gerekirse dünyanın en büyük yarışmaları arasında gösterilen "Chopin Yarışması" 5 yılda bir, "Çaykovski Yarışması" ise 4 yılda bir düzenlenmektedir. Günümüzde isim olarak hala varlığını sürdüren, dünyanın çok önemli salonlarında konserler veren, hatta yaptıkları albümler ile klasik müzik yorumcuları tarafından örnek alınan piyanistler, bu gibi önemli yarışmalar sayesinde isimlerini duyur-

muşlardır. Bu sanatçılar arasında “Maurizio Pollini” (1960 Chopin yarışması birincisi), “Martha Argerich” (1965 Chopin yarışması birincisi), “Krystian Zimerman” (1975 Chopin yarışması birincisi) “Aleksiej Sultanow” (1995 Chopin yarışması ikincisi) (Chopin Competiton, erişim: 10.11.2023), Van Cliburn (1958 Çaykovski yarışması birincisi), Vladimir Ashkenazy (1962 Çaykovski yarışması birincisi), Eliso Virsaladze (1962 Çaykovski yarışması üçüncüsü), Grigory Sokolov (1966 Çaykovski yarışması birincisi), Mikhail Pletnev (1978 Çaykovski yarışması birincisi), Boris Berezovsky (1990 Çaykovski yarışması birincisi), Denis Matsuev (1998 Çaykovski yarışması birincisi) ve Daniil Trifonov’u (2011 Çaykovski yarışması birincisi) saymak mümkündür (Tchaikovsky Competition, erişim: 10.11.2023). Bu piyanistlerin kariyerleri, katıldıkları yarışmalar sayesinde önemli ilerlemeler kaydetmiş ve böylelikle kendileri dünyanın önemli konser salonlarında sıklıkla konser verebilmiştir. Van Cliburn, Aleksiej Sultanow ve Maurizio Pollini vefat etmesi, Vladimir Ashkenazy’in aktif çalışılığı bırakarak sadece orkestra şefliği yapması ya da ve Eliso Virsaladze’nin yaşı gereği artık konser vermemesi dolayısıyla bu isimleri günümüzde fazla duymamaktayız. Ama yine de zamanının en büyük piyanistleri arasında yer alan bu yorumcuların audio ve video kayıtlarına ulaşabilmekteyiz. Ayrıca, dünyanın birçok yerinde yapılan yarışmaları takip etmek ve bu alanda ilerlemek isteyen müzisyenler için “www.wfmc.org” adlı internet sitesi önerilebilir. Bu site üzerinden piyano ile birlikte farklı enstrüman yarışmaları, çeşitli oda müziği ve şan yarışmaları da takip edilebilmektedir.

Türkiye’de de piyano alanında birçok yarışma düzenlenmektedir. Uluslararası Gümüşlük Müzik Festivali” adı altında 2012 yılından beri her iki yılda bir düzenlenen Ahmed Adnan Saygun piyano yarışması bu yarışmalara bir örnek olarak gösterilebilir (Gümüşlük Festivali, erişim: 13.11.2023).

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışma, solist piyanist olmak için izlenen yollardan biri olarak karşımıza çıkan piyano yarışmalarını incelemek ve bu yarışmaların piyanistlerin kariyerine ne derece etki ettiğini öğrenmek amacı ile yazılmıştır.

Araştırmanın konu açısından özgün olduğu, alana katkı sağlayacağı ve solistlik kariyeri yolunda ilerleyen müzisyenlere bir fikir vermesi adına önemli olduğu düşünülmektedir.

Yöntem

Bu araştırma; nitel araştırma yönteminin ve olgu biliminin temel alındığı betimsel bir çalışmadır.

“Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konması olarak tanımlanmaktadır” (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 41). “Olgubilim (Fenomenoloji), insanların yaşanan olgu ile ilgili deneyimlerini tanımlamak için kullandıkları bir araştırma yöntemidir. Olgubilim araştırmaları, 10 kişilik ve daha az örneklem grupları ile çalışmaktadır. Derinlemesine görüşme yapma, insanın belli bir durumu veya olayı nasıl yaşadığını anlamayı çalışma gibi özelliklere sahiptir” (Tekindal, 2023, ss. 34-35). Araştırmaya konu olan piyano yarışmalarının bir piyanistin kariyerine ne gibi katkılar sunduğunu ve yarışmaya hazırlık sürecinde yaşanan deneyimlerin neler olduğunu öğrenmek adına yarışma deneyimini fazlasıyla yaşamış olan uzman piyanistler ile nitel araştırma türlerinden biri olan görüşme tekniği ve nitel araştırma yönteminin deseni olan olgu bilim yöntemi ile görüşme gerçekleştirilmiştir.

“Betimleme yöntemi, olayların, olguların, nesnelerin, kurumların veya çeşitli durumların ne olduklarını veya belli özelliklerin neler olduğunu ortaya çıkarma işlemi olarak tanımlanmaktadır” (Cebeci, 2010, s. 7). Araştırmada piyano yarışmalarının solistlik kariyerine ne derece etki ettiğini ortaya koymak adına görüşme yapılan piyanistler aracılığıyla betimlenmeye çalışılmıştır.

Evren ve Örneklem

“Bir alan araştırmasında araştırma yapılacak problem alanının tamamına araştırma evreni, belli bir evrende, belli kurallara göre seçilmiş ve seçildiği evreni temsil yeterliliği kabul edilen küçük kümeye de araştırmanın örnekleme denilmektedir” (Karasar, 2009, s. 110). Yapılan bu tanıma göre araştırmanın evreni olarak piyano yarışmalarını, örneklem açısından ise, piyano yarışmalarına defalarca katılmış olan uzman piyanistler oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama yöntemi olarak, piyano yarışmaları sayesinde kariyerinde önemli bir noktalara ulaşmış bazı uzman piyanistlerin yaşadıkları deneyimleri ve yarışmaya hazırlanma sürecinde elde edindikleri tecrübeleri öğrenmek adına kendileri ile yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Görüşmelere başlamadan önce Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunun 20.12.2023-23478 sayılı kararı ile “Etik Kurul Raporu” alınmıştır.

“Yarı yapılandırılmış görüşme hem sabit seçenekli cevaplamayı hem de ilgili alanda derinlemesine gidebilmeyi birleştirmektedir. Bu nedenle bu tür görüşme diğer iki yöntemin avantajlarını ve dezavantajlarını içermektedir. Analizlerin kolaylığı, görüşülene kendini ifade etme imkânı, gerektiğinde derinlemesine bilgi sağlama gibi avantajları bulunurken, kontrolün kaybedilmesi, önemsiz konularda fazla zaman harcanması, görüşme yapılanlara belli standartlarda yaklaşılmaması gibi durumlar yüzünden güvenilirliğin azalması dezavantajını içermektedir” (Büyüköztürk vd., 2016, s. 154).

Bulgular ve Yorum

Bu bölümde görüşme yapılmış olan uzman piyanistlere yönelik yöneltilen sorulara ve cevaplara yer verilmiştir.

Kariyer yolculuğunuzdaki en önemli adımı bize anlatabilir misiniz?

Uzman I: 2012 senesinde katıldığım Saygun piyano yarışması kariyerim açısından bir dönüm noktası niteliği taşıyor. Tam hocamın vefat ettiği yıla denk geliyor. Solistlik anlamda kariyerimde ilerleme kararını bu yarışmada vermiştim.

Uzman II: Dönüm noktası olarak Polonya’ya gittiğim yarışmayı söyleyebilirim. Müzik açısından oradaki insanların eğitim seviyelerini görme fırsatım olmuştu ve oranın havasını solumak bile benim için farklı bir deneyimdi. Yarışmanın en küçüğü bendim ve benden büyük olanlar inanılmaz profesyonellerdi. Dünyada neler oluyor onun farkına vardım.

Girdiğiniz yarışmaların sayısını hatırlıyor musunuz?

Uzman I: Saymadım ama çok diyebilirim. Neredeyse 2009’dan beri aktif olarak yılda iki tane yarışmaya katılıyorum. İtalya, Malta, Fransa, İsviçre, Azerbaycan, Polonya (3 Kez), Amerika (3 Kez). Sürekli yarışmalarla alakalı olarak gezdim. Birçok insanla tanıştım. Birçok fırsat yakaladım.

Uzman II: Uluslararası bir tane yarışmaya katıldım. Genellikle Türkiye’deki yarışmalara katılmıştım Ankara, Eskişehir, Edirne ve İstanbul’u sayabilirim.

Girmiş olduğunuz yarışmaların kazancı size neler oldu?

Uzman I: Yarışmalar aslında sanatsal değer açısından çok tartışılan bir şey. Herkes bundan pozitif bir sonuç çıkaramayabilir. Ya da anlamını sorgulayabilir. Yani biz sanatla uğraşıyoruz ve sahne performansı işi yapıyoruz. Öğrenciyken sınavlarda değerlendiriliyorsunuz fakat yarışmalarda daha çok yargılanıyorsunuz ister istemez. Başka insanlarla karşılaştırılıyor hangisi daha iyi çaldı neyi daha iyi yaptı gibi durumlar ortaya çıkıyor. Açıkçası işin boyutu değişiyor. Kişisel olarak söylemek gerekirse yarışmaya hazırlanırken yaşadığım

sürecin bana katkısı çok büyük. Daha tecrübeli oluyorsunuz, sürekli üstüne bir şeyler katıyorsunuz ve eserlerin olgunluk düzeyi daha da artıyor. Bir de bazı yarışmalarda belirli program isteniyor her zaman serbest program olmuyor. Bu bakımdan farklı eserler öğreniyorsunuz ve repertuarınız genişliyor. Hatta yeni öğrendiğiniz eserleri başka bir yarışmada bir daha çalışıyorsunuz ya da konser ve resital gibi bir etkinlikte tekrar çalabilme imkânı bulabiliyorsunuz. Hatta bu süreçlerden sonra repertuarımı yeterince pişirdiğimi düşünerek kayda aldırımtım ve albüm çalışması yapmıştım. Hazırlık süreçlerinde öğrendiğim şeylerin keşfettiğim şeylerin sadece sahnede çalmaktan öte, sahnede olabilecek şeyleri de tecrübe ediyorsun. Mesela teknik bir problem varsa ya da müzikal bir fikir varsa onu uygulamak için sürekli çalışıyorsun. Bunun öğrenciye de faydası oluyor. Çünkü öğrendiğiniz şeyin somut halini tecrübe ediyorsun. Olabilecek kazaları veya olumlu olan şeyleri tecrübe edip bunu gelecek nesillere aktaracak bir fırsatı da ele geçirmiş oluyorsunuz. Bunun da yarışma süreçlerinin bana faydasını bu konuda da hissediyorum. Aynı zaman da ders de veriyorum konservatuvarda öğrencilerime de anlatıyorum. Falanca eseri şu şekilde çalışırsan bu tip sorunlarla karşılaşmazsın gibi somut ve gerçekçi yaklaşımlarla öğrenciye aktarabiliyorum. Benim için yarışmaların artı olarak bu kısmı da var.

Uzman II: uluslararası bir yarışmaya girdiğiniz zaman her ülkeden birilerini görüyorsunuz. Özellikle uzak doğu ülkelerinden gelenleri görünce insan kendisini sorguluyor. Çok iyiler ve makine gibi çalışıyorlar. Kültür farklılıklarının çalışma yansımalarını görüyorsun. Asya'dan gelenler müziği geri plana alıyor tamamen teknik çalmaya yönelikler. Akdeniz insanların daha müzikaliteye önem verdiğini. Avrupalıların çok soğuk çaldığını görüyorsun. Tabi bu insanlarla iletişim halinde oluyorsun, sahne arkasında konuşuyorsun ve bu senin bakış açısını değiştiriyor.

Yarışmaların bir piyanistin kariyerine olan etkisi nelerdir?

Uzman II: Uluslararası yarışmalarda dünyada neler oluyor en azından onları görüyorsun. Az önce belirttiğim gibi kültür farklılıkları müzik açısından sana çok şey katıyor hatta Türkiye'deki yarışmalarda bile farklı konservatuvarlardan gelen her piyanist geldiği okulun kolünü yansıtıyor. Öğrenme şekilleri ve seviye farklılıklarını görüyorsun. Bu senin hangi seviyede olduğunu da anlamayı sağlıyor. Bu durumlar hep ufukumuzu genişletiyor. Hem kişisel olarak hem de çalışma olarak.

Yarışmalara hazırlanırken karşılaştığınız zorluklar nelerdi?

Uzman I: Sürecin kendisinden oluşan bir zorluk var neticesinde. Sonuçta stresli bir şey. Normal bir resitale ya da bir etkinliğe benzemiyor. Bir de bunu destekleyici bazı pozitif şeyler gerekiyor. Mesela hazırlanırken zamana, çalıştığınız enstrümana, konsantrasyonunuzu sağlamak adına ortama ihtiyacınız var. Öbür türlü bu bahsettiğim durumlarla mücadele ederek hali hazırda stresli olan bir şeye hazırlanmak çok yıpratıcı. Örnek vermek gerekirse evimde dijital piyano var apartmanda oturuyorum bu bir engel benim için. Farklı ülkelerden katılan insanların imkânları belki de daha fazla. Ya da okulda çalışsam kaliteli bir enstrüman bulmak zor. Bu konuda zorlandığımı hatırlıyorum. 2013 yılında Polonya'ya hazırlanırken elimin altında düzgün bir piyano yoktu olan piyano toplu kullanım için var ve her zaman kendinizi deneyemiyorsunuz. Şu çok önemli bir şey mesela kafanızda bir müzik varsa bunu enstrümanda bulmanız gerekiyor. Onu bir şekilde kendinize tecrübe edinirseniz sahne icrasına çok büyük bir etkisi oluyor. Bunu bulamadığınız zaman bu sefer kendinizden emin olamıyorsunuz. O zaman oraya giderek stres üstüne biraz daha stres katlanıyor. Birincisi hazırlandığınız enstrüman çok önemli. Bakımlı ve iyi durumda olması gerekiyor. Bunun haricinde huzurlu olmanız gerekiyor. Tamam diğer etkinliklerde de bu olması gerekiyor ama yarışmada kendini daha fazla gösterme çabası içine girdiğin için daha önemli oluyor. Ben mesela şunu yapmıştım. Bir dönem sadece yazın olan yarışmaları kendime hedef olarak belirlemiştim. Çünkü dönem içerisinde hali hazırda akademik görevimiz oluyor. İşlerimiz yoğun oluyor bir de yarışma eklenince büyük bir sorumluluk getiriyor. Birçok sorunlarla uğraşıyorsunuz o zaman da yarışmaya hazırlanamıyorsunuz. Bu durum bir süre etkili olmuştu

ama sürekli bu şekilde düzenlenen yarışma bulmak zor oluyordu. Aslında bir yerde de her koşula da uyum sağlamak da gerekiyor. Elimizdeki olanaklar da belli, sınırlı. Bir kemancının ya da viyolonselcinin enstrümanı kendisine ait istedikleri gibi çalışabiliyorlar. Fakat bize piyano gerekiyor. Ancak yarışmaya hazırlanmak sağlam bir psikoloji istiyor.

Uzman II: Repertuar belirleme.... Çünkü her yarışmanın repertuarı farklılık gösteriyor. Örneğin zorunlu eser belirlerler ve onu çalmanı beklerler. Genellikle elindeki repertuarı yarışmaya uydurmaya çalışıyorsun. Mesela Chopin etütlerden belirli olanları istiyorlar. O istenen etütler repertuarında yoksa onu çıkarmakla uğraşıyorsun. Yarışmalardaki zorlayıcı durum olarak bunu söyleyebilirim. Genellik yarışmaların okul dönem sonlarında olması sebebi ile hazırlanmak daha kolaydır fakat dönem içerisinde yarışma olduğu zaman eserleri yetiştirmek bir hayli zordur.

Piyano haricinde, akademik çalışmalarının bu yarışmalara hazırlanma sürecinde etkisi oldu mu?

Uzman I: Pozitif olarak olmadı. Her ikisi de farklı bir konu. Yalnız zorluk bakımından iki tarafa da bölünmeniz gerekiyor. Mesela 2015'te Malta'ya yarışma için gidecektim fakat tam da final sınavlarının arifesindeydi. Eşliklerim var, öğrencilerim var beni çok zorlamıştı. Bu iki tarafı da aynı paralellikte götürme dışında yarışmalar belli bir yaştan sonra da yapılabilecek bir şey değil. 20'li yaşlarda bünye de kafa da kaldırıyor. Ancak ileri yaşlarda kaldırmıyor çabuk yoruluyorsun. Kariyeri planlarken böyle bir hayalin varsa bu hayali gerçekleştirmek için fazla geç kalmamalısın. Şayet bu yolla gideceksen. İleri yaşlarda olanların yarışmalara bir de şöyle bakma durumları var. Hali hazırda ödülleri var, yarışma kariyerini perçinlemek istiyorum birkaç tane daha ödül dursun cebimde kariyerimde itibar olur... Avrupa'da bir sürü insan var böyle yapan. Yarışmalara bu amaçla katılıyor. Zaten katılanların birçoğu Asyalı. Kimisi para kazanmak için geliyor, kimisi de kariyerini perçinlemek için geliyor. Bir de bu yarışmalar şans işi. Ben mezun olur olmaz okula hoca olarak girmiştım ve 20'li yaşlarım hep ikili şekilde gitti. Bazı insanlar bunu yapmıyor mesela. Yarışmada tanıştığım kişiler ben sadece kariyerimle ilgileniyorum ve başka bir şey ile ilgilenemem diyor. Doğru ama işin içinde maddi durum da var. Benim de elimin altına Steinway piyano olsa para kazanmak gibi derdim olmasaydı ben de akademisyenlik yapmazdım. Aslında akademisyenlik açısından da pişman değilim akademik anlamda bir şeyler yapmak da güzel. Ben bu işi de seviyorum.

Son zamanlarda yarışmalarda yaş sınırı olmamasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Uzman I: Aslında bu konuda bir şey söyleyemem ancak yurt dışındaki insanlar illa yarışma kazanayım aman yaşıım geç diyerek hareket etmiyor. Mesela 2013 yılında Polonya'daki yarışmada 40 yaşında bir piyanist ile karşılaşmıştım. 1970 senesinde Chopin yarışmasına katılmış ve özel ödül almış. Kariyeri ya yürümemiş ya da bırakmış, vazgeçmiş ve şimdi tekrar geri dönmek istiyor gibi bir düşüncesi vardı. Kendini görmek adına yarışmaya başvurmuş mesela kendini kanıtlama gibi bir derdi yoktu. Acaba ne durumdayım diye kendini görmek istemiş ve finale kadar gelmişti. Ama onlar bu yaş durumunu önemsemiyor Avrupalılar çok rahat bu konuda. Ölüm kalım meselesine çevirmiyorlar. Yarışma olur ya da olmaz sonuçta ben buraya çalmaya geldim gibi bakıyor. Biz biraz idealist yaklaşıyoruz. Yaş sınırı konusunda bazı yarışmalarda var. Örneğin dünyanın en itibarlı yarışması olarak görülen Chopin yarışmasında var. Belirli bir yaştan sonra almıyorlar. Bence yaş sınırı olmamasının sebebi genç piyanistlerin fazla ilgi göstermemesi olarak görüyorum. Bu bir his bendeki. En son İspanya'daki yarışmada görmüştüm 32 yaşında yarışmacı vardı. Öğrencilik zamanımda 20 yaşlarımda o günkü yarışma yaş sınırı 27'idi. Şu anda bizim jenerasyonumuz hala başvuruyor. Ama yeni nesil piyanistlerin bu konulara çok ilgisi yok gibi. Mesela online yarışmalar düzenleniyor çok da tuttuğu söylenemez. Bu bizim işimize ters. Bizim mesleğimizde online çalma diye bir şey olmaması gerekiyor. Zaten yarışma amacına da uygun bir durum değil. Sahne deneyimi almadan seyirci ile etkileşime geçmeden bu iş yapılmaz.

Türkiye’de düzenlenen yarışmalarla Avrupa’da düzenlenen yarışmaları karşılaştırdığınız zaman ne gibi farklılıklar görmektesiniz?

Uzman I: Avrupa’yı kıta Avrupa’sı olarak alırsak Türkiye ile karşılaştırdığınız zaman Türkiye de yarışma yok zaten... belirli bir iki tane yarışma düzenleniyor ciddi anlamda. Seviyeyi aslında katılımcılar belirliyor. Burada jüri de önemli yarışmacılar aslında bir nevi jüri için geliyor. Jüri ne kadar tanınmışsa seviye o kadar artıyor. İnsanlar tanınmamış olan jüriye gitmek istemiyor. Kariyerine etkisi olacak mı olmayacak mı bilmiyor. Sonuçta yarışmaya bir amaç için giriyor. Mesela İspanya’da düzenlenen bir yarışma jürisinde Argerich ve Nellson Ferrea vardı ona deli insan başvurmuştu. Bizim ülkemizdeki yarışma organizasyonları yeterli olmuyor. Belki de yarışma kültürünü oturtamadık. Ya da klasik müzik alanına yeterli ilgi gösterilmiyor. Gerçi kendimize de haksızlık etmeyelim şimdi. Bir takım Avrupa ülkelerinde de yarışmalar aslında 80’ li, 90’lı yıllardaki gibi çok da popüler de değil.

Yarışma anında yaşadığınız önemli bir olay var mı?

Uzman I: Performans açısından Polonya’da 2013 yılında başıma gelmişti. Ben orada anlamıştım adil değerlendirme veya güzelliğin ne kadar göreceli olduğunu. Ödül töreninde liste asıldı hangi aday kazandı diye ama hangi ödülü aldığınızı söylemediler. Katıldığım yarışma Rubinstein’in doğduğu şehir Łódź’da yapılmıştı. Küçük bir şehir ama çok güzel bir yerd. Pazar günü ödül töreninin yapılacağı salon ağzına kadar doluydu. Bana üçüncülük ödülü vermişlerdi Rus bir kızla birlikte. Bizi kulise aldılar ve ödülünü alan herkes jürinin belirlediği eserler ile ödül konseri verecekti. Artık ödül almanın rahatlığı bilemiyorum hatta ilk defa Fazilo marka piyanoda çalmıştım. Daha önce hiç tanımamıştım piyanoyu. Salonun özel bir akustik durumu vardı. Tavanları camdandı. Neyse çıktım çaldım ve kulise geri döndüm. Benimle birlikte ödül alan kızın çıkması gerekiyor fakat alkış bir türlü bitmiyordu. Yarışmadan daha iyi çalmıştım. Normalde ayıp bir durum tekrar çıkamazsınız. Birçok kişinin ödül aldığı bir yerde bis yapamazsınız. Selam vermek bile rencide edebilecek bir şey. Ben Polonya seyircisini ilk defa orada anlamıştım. Seyircilerin kültürel bir birikimi var sonuçta. Beş dakika geçti bitmedi alkış. Beni tekrar görmek istiyorlar sahnede. Bu seyirciler tarafından beğendiğimiz birini tekrar sahnede görüp onu onurlandırmak istiyoruz demenin bir yoluydu. Görevli bile doğru değil çıkman diyerek uyarıda bulundu. Yani kitlendik kaldık öyle bekliyoruz. Tuhaf bir durum oldu. Sonunda tekrar çıktım selam verdim ve her şey sonrasında yoluna girmişti.

Uzman II: Yarışmaya derece almak için gidiyorsun amacın o çünkü. Kendini mesleki olarak tatmin etme çabası içerisinde. Derece aldığın zaman seni sahneye çağırma en önemli olaydır. Derece almış biri olarak yarışmadan ayrıldıktan sonra çalışmalarına geri döndüğünde ayrı bir insan oluyorsun. Bir de komik bir olay olarak yarışma öncesinde çok stresliydim ve sahneye fosforlu yeşil spor ayakkabılarımla çıkmıştım.

Yarışmalar sonrasında hayatınızda herhangi bir değişiklik oldu mu?

Uzman I: Yarışmalara katılmam kişisel kazanımlarım içindi. Katıldığım yarışmalardaki ödülleri bana bir etiket oldu. Bu ödüller sayesinde başvurduğum herhangi bir konser kolaylıkla ayarlandı. Saygun yarışmasından sonra orkestrada çalma fırsatım olmuştu. Ödül almışsın gel bizimle de çal gibi teklif oldu. Yani aslında bazı yarışmalar sonunda güzel gelişmeler oldu ancak bazılarında olmadı. Bir de ben sadece bu işle uğraşmıyorum. Hayatımda akademi de var. Doktora yaptım, makale yazdım unvanımı yükseltmek için artı tabi konserlerim oldu. Çok tanımak için bir menajer bulmak gerek. Doğru yönlendiren birileri olmalı. Bu olmayınca kendi çabamla belirli bir noktaya gidebiliyorum. Daha ilerisi olmuyor. Kendi çabalarımla daha ne kadar gidebilirim merak ediyorum. Şimdiye kadar yaptıklarım bana akademik anlamda çok büyük katkısı oldu.

Uzman II: Katıldığım yarışmalar sonucunda daha çok çalışmaya başlamıştım. Fazla repertuar çıkarmaya başlamıştım. Daha çok yarışma ve masterclasslara şevkim artmıştı. Yani işin özeti piyano ile daha fazla ilgilenmeye başlamıştım. Çünkü başarı elde ettiğin zaman gerisinin de gelmesini istiyorsun.

Uluslararası yarışmaya giderken herhangi durum veya bir olayla karşılaştınız mı?

Uzman I: Ömrümün sonuna kadar unutmayacağım bir olayım var. 2018 yılında Vigo'da yaşadığım bir olaydır. Aslında yarışmadan çok oraya ulaşma konusunda yaşadığım bir sıkıntı var. İspanya içerisinden bir uçuş daha yapmam gerekiyor. İstanbul'dan Madrid'e geçmiştim oradan da Vigo'ya geçmem gerekiyordu. Uçağa bindim yarışma jürisinden biri daha vardı. Hatta arkama oturmuştu. Hava muhalefetinden dolayı korkunç bir uçuş deneyimim olmuştu. İnemiyoruz sürekli uçak başka yerlere gitmeye çalışıyor vs.... Uçakta benimle birlikte başka yarışmacılar da vardı. Yani inemezsek yarışma yapılamayacak siz düşünün. İki saat havada tur attıktan sonra inemedik ve Madrid'e geri döndük. Hatta çok komik jüri üyesi en son ağlıyordu eve gitmek istiyorum diye. Bu yüzden yarışmanın başlama saati ertelenmişti. Çünkü sabaha kadar yollardaydık. Unutamayacağım olaylardan biriydi.

Uzman II: Okul lokasyonunu bulmak benim için ayrı bir maceraydı. Bütün Polonya'yı neredeyse gezmiştim.

Solist olmak için izlenen adımlar sizce neler olmalıdır?

Uzman II: En önemlisi disiplinli çalışmak ve her şeye evet demek olmalı. Sizinle konser vermek istiyor ya da proje yapmak istiyorlarsa hepsine evet demek gerek. Çünkü sahne deneyimi yaşıyorsun. Farklı kayıtlar dinlemek gerek. Masterclasslar ve yarışmalar dinleme açısından müthiş bir deneyim. Bu tip yerlerde insanlar bazen aynı eserleri çalabiliyor ve hepsi farklı bir yorumla yaklaşım sergiliyor. Bu da sende müzikal bir çeşitliliğe sebebiyet veriyor. Son söylediğime ek olarak farklı hocalarla da çalışılmalı bence.

Yaptıklarınız sonucunda Türkiye'deki orkestralarla çalma durumunuz oldu mu?

Uzman I: Oldu tabi. Ama reddedildiğim durumlarda oldu. Bu sezon size yer veremiyoruz gibi cevaplar aldım. Tabi orkestraların sanat yönetmenleri bildiğim kadarı ile kendiler seçiyor. Ya şefleri tanıyacaksın ikili ilişkilerle bu işi yapacaksın. Bu da her zaman da olmuyor. Bazı şeylerin daha sistemli olması gerekiyor. Sahneye çıkmak isteyen herkese fırsat verilmeli. Yani düşünsenize bir orkestranın yılda 200 konseri olsa bir günü için çalmak isteyen bir soliste yer veremiyorlar mı? Anlayamıyorum...

Uzman II: Yani yarışmalar sonunda değil fakat tanıdığı biri vasıtasıyla orkestra ile çalma fırsatı yakalamıştım. Bu işler maalesef tanıdık vasıtasıyla oluyor.

Belirli zamanlarda gerçekleştirilen Chopin yarışmalarına sizce neden Türk piyanistler katılmıyor?

Uzman I: Tek besteci yarışmaları herkese uygun olmayabiliyor. Düşünsenize sadece Chopin çalışıyorsunuz. Benim katıldığım yarışmaların hiçbirisi besteci yarışması değil. Bana uygun değil tek besteci yarışması. Ben kendimi sadece Beethoven ya da Chopin ile ifade etmiyorum. Sadece Chopin ile var olmak iddialı bir durum. Bu bir sebep olabilir. İkincisi bizdeki eğitim sisteminin oradaki yarışmaya ne kadar alt yapı oluşturduğu tartışılır. Chopin yarışmasına katılabilecek bilgi birikimimiz var mı bizim bilmiyorum.

Türkiye'deki konservatuvarların eğitim durumu sizce Avrupa ile yarışır durumda mı?

Uzman I: Ben Türkiye'de eğitim aldım. Avrupa standartları içerisinde yerimi alabildim. Gerçi benim öğrencilik zamanım da bir anlayış vardı. Bir ekol vardı. Rus ekolü içerisinde yetişmiş hocaların elinde yetiştik. Şimdi bizi yetiştiren insanlar yok neredeyse. Ama ülkemizdeki her konservatuvar nevi şahsına münhasır durumda. Hepsinin ayrı bir durumu var. Bir de usta çırak ilişkisi içerisindeyiz. Öğrenci hocasıyla uyum içerisinde olduktan sonra başarı da kendiliğinden geliyor. Her hoca çok öğrenci yetiştirebilir ama kaç başarılı olabiliyor. Herkes solist olmak zorunda değil. Önemli olan iyi ve donanımlı birer müzisyen yetiştirebilmek.

Akademisyenlerin yarışma veya konser gibi etkinliklere hazırlanma süreçleri sizce zor mudur?

Uzman II: Zor oluyor tabi ki. Çünkü öğrenciyken sadece gireceğiniz belirli dersler var ve geriye kalan saatler size kalıyor bu bakımdan 5-6 saat çalışabiliyorsunuz. Fakat akademisyen olduğunuz da girmeniz gereken dersler oluyor, gün içerisinde yapmanız gereken işler olabiliyor. Bu bakımdan piyano çalışma süreleriniz

kısıtlanıyor. Ayrıca korrepetisyon dersleri için de eşlik çalışmanız gerekiyor bu da zamanınızı bir hayli alıyor. İşin başka bir boyutu da akademisyenliğin teorik olarak sizi geliştiren bir yanı da var. Bu sizin müzikal birikiminize de katkı sunuyor.

Eğitim sürecinde olan bir öğrencinin yarışmalara hazırlanması sizce nasıl olmalıdır?

Uzman II: Öncelikle her öğrenci yarışmalara katılmalı. Çünkü kendisini özellikle repertuar edinmek adına ne kadar zorlarsa gelişimi de o kadar iyi olur. Eğitim döneminde yapılan repertuar çok kalıcı oluyor.

Çevrimiçi yarışmalar konusundaki görüşleriniz nedir?

Uzman II: Avantajları ve dezavantajları var tabii. Yarışma atmosferini tatmak çok önemli bir şey çevrimiçin de bunu yaşayamıyorsunuz. Sadece çevrimiçi yarışmaların şöyle bir avantajı var. Yurtdışına çıkmaya yeterli bütçesi olmayanlar için önemli fırsat sunuyor.

Sonuç ve Öneriler

Solistlik kariyerine önemli bir katkı sunduğu düşünülen piyano yarışmaları, görüşme yapılmış olan uzman piyanistler tarafından da desteklenmektedir. Kariyer yolculukları bakımından her iki uzman da girdikleri yarışmaların kendilerine olumlu katkılarının çok olduğunu, yarışmaya hazırlanma süreçleri içerisinde repertuarlarının genişlediğini hatta elinde olan eserlerin çaldıkça daha da olgunlaştığından bahsetmişlerdir. Uzman I girmiş olduğu yarışmaların kendi için bir etiket oluşturduğunu, yarışmalar sonrasında konser ayarlamada kolaylık yaşadığını hatta Saygun yarışmasından sonra orkestra ile çalma konusunda teklif aldığını söylemiştir. Her iki uzmandan edinilen bilgi doğrultusunda aktif çalıcılık haricinde akademik çalışmalara yöneldikleri de saptanmıştır. Yarışmaların akademik yükselme konusunda önemli kazanım sağladığı düşüncesi I. Uzmanın, “Şimdiye kadar yaptıklarımın bana akademik anlamda çok büyük katkısı oldu” sözü ile anlaşılmaktadır. Uzmanlar, girmiş olduğunuz yarışmaların kazancı size ne oldu? sorusunda iki farklı yönden cevap vermiştir. Uzman I bu soruya “Yarışmaya hazırlanma sürecinde öğrendiğim şeylerin tecrübelerini (teknik problemde çözüm bulma, müzikal fikri ortaya koymaya çalışma gibi...) öğrencilerime aktarıp onların sorunlarını daha somut şekilde çözüme ulaştırabiliyorum ve sahne üstünde yaşanabilecek kazaların ya da çalarken daha olumlu neler yapabilecekleri konusunda aktarım sağlayabiliyorum” cevabını vermiştir. Uzman II ise, “Uluslararası yarışmaya girdiğinizde her ülkeden gelen farklı kültürdeki insanları görebiliyorsunuz. Bu durum onların çalmalarına da yansıyor. Mesela Asya ülkesinden gelen birisi teknik çalmaya yönelik davranış sergiliyor ve makine gibi çalıyor. Akdeniz tarafından gelen biri daha müzikaliteye önem veriyor. Ya da Avrupalıların çok soğuk çaldığı görülebiliyor. Bu insanlarla o ortamda ister istemez iletişim halinde oluyorsunuz. Bu kişiler bakış açınızı değiştiriyor” sözleriyle yaşadığı deneyimi aktarmıştır. Edinilen bilgiler ışığında aslında kaç yarışmaya girdiğinizden çok o anlarda ya da o ana kadar olan süreçteki çalışmalarda neler kazanıldığı daha önemli bir hal almaktadır. Tabii ki girilen yarışma sayısı kariyer için bir etkidir fakat elde edilen tecrübeler çok daha büyüktür. Yapılan görüşmelerde dikkat çeken başka bir husus da tanınırlık ile ilgilidir. Kendi ülkenizde belirli bir kitle tarafından tanınabiliyorsunuz fakat dünya sahnesinde bunu yapabilmek zor bir durumdur. Bu noktada solistlik kariyerinizi daha da ileri taşımak adına sizi doğru yönlendiren bir menajerinizi olması gerektiği sonucudur. Uzman I bu konuda da şunları söylemektedir: “Çok tanınmak için bir menajer bulmak gerek. Doğru yönlendiren birileri olmalı. Bu olmayınca kendi çabamla belirli bir noktaya gidebiliyorum. Daha ilerisi olmuyor. Kendi çabalarımınla daha ne kadar gidebilirim merak ediyorum” sözleridir.

Görüşmeler neticesinde öğrenilen bilgiler ışığında solistlik alana yönelik tutum içerisine girecek piyanistlere öneri olarak şunlar söylenebilir ki, disiplinli ve çok çalışmak bu işin altın anahtarıdır. Uzman II’nin de altını çizdiği disiplinli çalışmak, sahne deneyimi yaşamak, masterclass ve yarışma organizasyonlarına katılmak gibi mesleki gereklilikler solistlik kariyerinizde sizi farklı noktalara taşımaktadır. Sonuç olarak

yarışmaların aslında solistlik kariyerinde önemli bir noktada durduğu aşikârdır. Ancak tek başına yeterli değildir.

Hakem Değerlendirmesi	Dış bağımsız.
Etik Komite Onayı	Bu çalışma için etik komite onayı Afyon Kocatepe Üniversitesi'nden (Tarih: 20.12.2023, Sayı: 23478) alınmıştır.
Katılımcı Onamı	Katılımcı onamı bu çalışmaya katılan tüm katılımcılardan alınmıştır.
Çıkar Çatışması	Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.
Finansal Destek	Yazar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer Review	Externally peer-reviewed.
Ethics Committee Approval	Ethics committee approval was received for this study from the ethics committee of Afyon Kocatepe University (Date: 20.12.2023, Number: 23478).
Informed Consent	Written informed consent was obtained from all participants who participated in this study.
Conflict of Interest	The author has no conflict of interest to declare.
Grant Support	The author declared that this study has received no financial support.

Yazar Bilgileri	Mustafa Emir Barutcu
Author Details	¹ Afyon Kocatepe Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı Sahne Sanatları Bölümü, Afyonkarahisar, Türkiye 0000-0002-7811-0096 e.barutcu@hotmail.com

Kaynakça | References

- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, (21. Baskı). Pegem Akademi Yayınları.
- Cebeci, S. (2010). *Bilimsel Araştırma ve Yazma Teknikleri*, (3. Basım). Alfa Yayıncılık.
- Chopin Competiton (2023, 10 Kasım). *Chopin Piano Competition Award Winners*. <https://chopin2020.pl/en/>.
- Ercan, N. (2008). *Piyano Eğitiminde İlke ve Yöntemler*, (1. Basım). Sözkese Matbaası.
- Gedikli-Yılmazçetin, S. A. (2017). Piyano Öğretiminde Farklı Yöntemler ve Teknikler. *Ege Üniversitesi Türk Musikisi Konservatuvarı Dergisi*, (11) 49-61.
- Gümüş, Y. B. (2021). *Kariyer Planlama Sürecinde Kişilik Tercihlerin Rolü: Demografik, Kişilik ve Kariyer Gelişimi Değişkenlerinin Etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karatay Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Konya.
- Gümüşlük Festivali (2023, 13 Kasım). *Gümüşlük Festivali Programı*. <https://www.gumuslukfestivali.org/tr/>.
- İksv Can Çakmur (2025, 06 Nisan). *Can Çakmur'a Verilen Aydın Gün Teşvik Ödülü*. <https://www.iksv.org/tr/kazananlar/can-cakmur>
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (19. Baskı). Nobel Yayın Dağıtım.
- Kissen, E. (2023, 01 Nisan) *Biography of Evgeny Kissen*. <https://www.kissin.org/biography>.
- McCormick, L. (2015). *Performing Civility: International Competitions in Classical Music*. *Cambridge Cultural Social Studies*, Cambridge University Press, Cambridge. <https://doi.org/10.1017/CBO9781316181478>
- Otten, J. (2012). *Piyanist, Besteci, Dünya Yurttaş Fazıl Say*. (İ. Aka. Çev.). Kırmızı Yayınları.
- Pamir, L. (1983). *Çağdaş Piyano Eğitimi*. Beyaz Köşk Yayınları.
- Say, F. (1999). *Uçak Notları*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Taş, S., Görsev. G. (2018). Konservatuvar Öğrencilerinin Mesleki Eğitim Yaşantısı ve Gelecekteki İstihdamlarına Yönelik Tutumları, *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (28), 237-261. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.363888>.
- Tchaikovsky Competiton (2023, 10 Kasım). *Tchaikovsky Piano Competition Award Winners*. <https://tchaikovskycompetition.com/en/about/>
- Tekindal, S. (2023). *Nicel, Nitel, Karma Yöntem Araştırma Desenleri ve İstatistik Tasarımı ve Yürütülmesi Eğitim, Psikoloji ve Sosyoloji Alanları İçin*, (2. Baskı). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, (11. Baskı). Seçkin Akademik ve Mesleki Yayınlar.

- Yıldız, F. (2022). *Konservatuvar Solfej Dersi Sınavlarında Eğitimcilerin Soru Sorma Stratejilerinin Değerlendirilmesi ve Yaklaşım Önerileri*. (Yayımlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yürük, F. C. (2018). Sanatçı Adayı Üstün Yetenekli Çocukları Olan Ailelerin Karşılaştığı Sorunlar Üzerine Bir Araştırma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 4(8), 90-104. <https://doi.org/10.5578/amrj.67082.3>

